

An tSraith Shóisearach do Mhúinteoirí

Junior **CYCLE** for teachers

Oideachas
Saoránach,
Sóisialta agus
Polaitiúil sa
Chreat don
tSraith
Shóisearach
2015

www.jct.ie

Rannán A: Suíomhanna Tagartha

<http://www.curriculumonline.ie/>

Ar an suíomh gréasáin seo a óstaíonn an CNCM, is féidir breathnú ar na sonraíochtaí curaclaim, samplaí de shaothar scoláirí, agus réimse roghanna tacaíocht mheasúnachta.

<http://www.ict.ie/>

Tugtar sonraí ar shuíomh gréasáin SSM de dheiseanna FGL chun tacú le scoileanna agus le múinteoirí i gcomhthéacs Chreat na Sraithe Sóisearaí 2015. Faightear ann freisin eolas, acmhainní agus ábhair bhainteacha, agus sonraí ar imeachtaí atá le teacht.

<http://www.ncca.ie/>

Faightear ar shuíomh gréasáin an CNCM sonraí ar phríomhghnéithe na sraithe sóisearaí nua; ábhair agus gearrchúrsaí nuafhorbartha, fócas ar litearthacht, uimhearthacht agus na Príomhscileanna, agus cuir chuige nua i leith measúnaithe agus tuairiscithe

<http://www.pdst.ie/CSPE>

Is í aidhm na foirne Sláinte agus Folláine leis an SFGM forbairt ghairmiúil agus tacaíocht ar ardchaighdeán a sholáthar a thugann cumhacht do mhúinteoirí agus do scoileanna chun an t-oideachas is fearr ar bith a sholáthar do gach dalta/scoláire.

<http://www.actonline.ie/>

Is é an Cumann do Mhúinteoirí OSSP (ACT) an cumann gairmiúil do mhúinteoirí OSSP in Éirinn.

<http://www.ncse.ie/>

Is é ról an Chomhairle Náisiúnta um Oideachas Speisialta ná caighdeán foghlama agus múinteoireachta a fheabhsú maidir le soláthar oideachas speisialta.

Rannán B: OSSP laistigh den Chreat don tSraith Shóisearach

Cuireann **Oideachas sa tSraith Shóisearach** scoláirí i gceartlár an eispéiris oideachasúil, á gcumasú chun páirt ghníomhach a ghlacadh ina gcomhphobail agus sa tsochaí agus a bheith ina bhfoghlaimoirí seiftiúla agus muiníneacha i ngach gné agus ag gach céim dá saol. Cuimsíonn an tSraith Shóisearach gach scoláire agus cuireann sí le cothromaíocht deiseanna, rannpháirtíochta agus torthaí do chách.

Cruthaíonn **Folláine sa tSraith Shóisearach** deiseanna foghlama chun leas fisiciúil, meabhrach, mothúchánach agus sóisialta scoláirí, agus a n-acmhainneacht, a fheabhsú agus cuireann sí ar a gcumas scileanna saoil a thógáil agus braistint láidir ghaolmhaireachta a fhorbairt lena scoil agus lena bpobal. Cuirfidh sí béim freisin ar an ról a bhíonn ag scoláirí ina dteaghlach, ina bpobal agus sa tsochaí trí chéile. Cuimseoidh an réimse nua foghlama seo foghlaim a bhíodh i gceist go traidisiúnta le CO, OSPS agus OSSP. Chomh maith leis sin, is féidir le scoil roghnú chun réimsí eile a chlúdach ina soláthar don Fholláine.

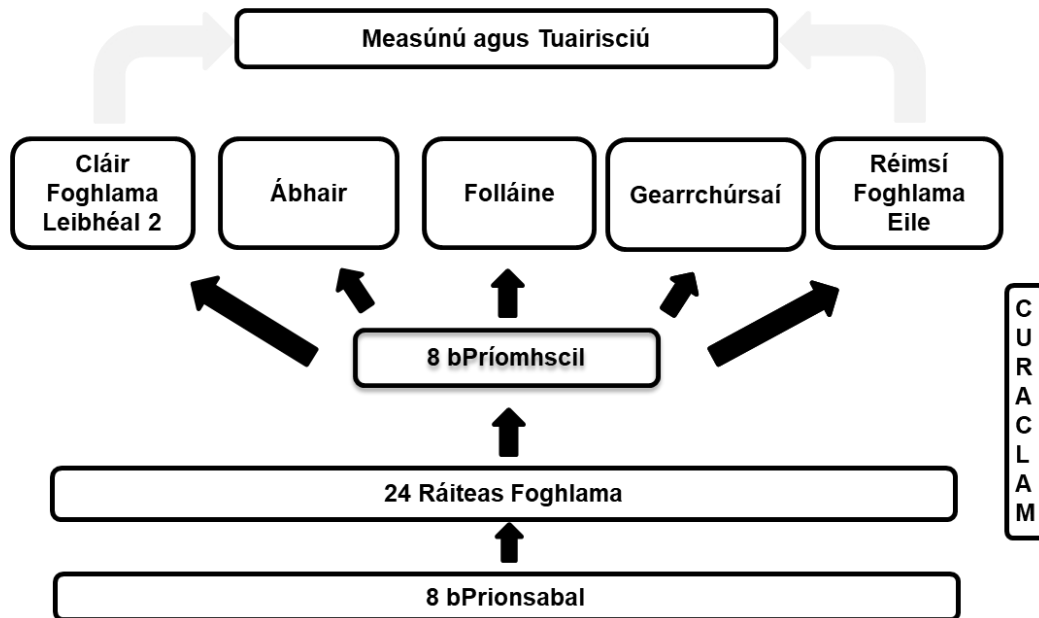
Cuidíonn **OSSP** le scoláirí a bhfuil ar siúl sa domhan a cheistiú, a léirmheas agus a mheasúnú; tugann sé tuiscint do scoláirí ar a gcearta daonna agus ar a bhfreagrachtaí sóisialta; spreagann sé scoláirí le machnamh conas todhchaí níos inbhuanaithe a chruthú do chách; cothaíonn sé feasacht ar an gciall atá le maireachtáil go freagrach i sochaí dhaonlathach; agus an rud is tábhachtaí, cuireann sé saoránacht ghníomhach mhachnamhach ag croílár an phróisis foghlama trí dheis a thabhairt do scoláirí gníomh a dhéanamh agus tionchar a imirt maidir le saincheisteanna áitiúla, náisiúnta agus domhanda. (Sonraíocht Ghearrchúrsa sa tSraith Shóisearach don OSSP 2016, lch. 4)

Roghanna curaclaim don OSSP laistigh den Fholláine (Imlitir ROS 0015/2017)

Ní mór do scoláirí a thosaigh a Sraith Shóisearach ó Mheán Fómhair 2017 staidéar a dhéanamh ar an OSSP. Ar na roghanna áirítear:

- siollabas na sraithe sóisearaí san OSSP (1996) nó
- an tsonraíocht do Ghearrchúrsa na Sraithe Sóisearaí san OSSP (2016)

Rannán C: *Struchtúr na Sraithe Sóisearaí 2015*

Rannán D: Na Ráitis Foghlama atá le fáil i Sonraíocht Ghearrchúrsa an OSSP

- Tá meas ag an scoláire ar a bhfuil i gceist le bheith ina s(h)aoránach gníomhach, le cearta agus dualgais i gcomhthéacsanna áitiúla agus i gcomhthéacsanna níos leithne. (7)

-Tuigeann an scoláire bunús agus tionchar ghnéithe sóisialta, eacnamaíocha agus comhshaoil an domhain timpeall air/uirthi. (9)

- Tá an fheasacht, an t-eolas, na scileanna, na luachanna agus an t-inspreagadh ag an scoláire le maireachtáil go hinbhuanaithe (10)

-Déanann an scoláire gníomh lena f(h)olláine féin agus folláine daoine eile a chosaint agus a chur chun cinn (11)

Rannán E: Na hOcht bPríomhscil

Tá ocht scil de dhíth le haghaidh foghlaim rathúil scoláirí *síos tríd* an gcuraclam agus don fhoghlaim *tar éis* na scoile.

A bheith liteartha	Mé féin a bhainistiú	Fanacht folláin	Eolas agus smaointeoireacht a bhainistiú
A bheith uimheartha	A bheith cruthaitheach	Obair le daoine eile	Cumarsáid

Rannán F: Gníomhaíochtaí Ceardlainne

Gníomhaíocht 1: Bingo an Duine

Céim 1:

Léigh na ráitis thíos. Tá bosca bán amháin ann duitse le do chuid ráiteas féin a dhéanamh.

Céim 2:

Aimsigh duine a dtig leis "Tá" nó "sea" a rá go fírinneach le ceann de na ráitis. Iarr orthu a n-ainm a shíniú thíos faoin ráiteas. Lean ort ag aimsiú daoine ar féidir leo sea a rá leis na ráitis eile.

Tabhair do d'aire:

Caithfidh tú síniú a fháil freisin don ráiteas a cheap tú . Ní féidir leat do bhileog féin a shíniú!

Is fuath leo éirí go luath maidin Shathairn.

Ainm: _____

Tá an litir 'a' nó 'e' acu ina n-ainm.

Ainm: _____

Tá siad go díreach i ndiaidh leabhar suimiúil a léamh.

Ainm: _____

Thug siad cuairt ar thír Eorpach le bliain anuas.

Ainm: _____

Tá suim acu i gcúrsaí reatha.

Ainm: _____

Tá siad ábalta an dara teanga a labhairt.

Ainm: _____

Déanann siad aclaíocht ar a laghad uair amháin sa tseachtain.

Ainm: _____

Tá sonraíocht iomlán Ghearrchúrsa an OSSP nó cuid éigin di léite acu.

Ainm: _____

Canann agus iad faoin gcith.

Ainm: _____

Theagasc siad an OSSP nó tá siad á theagasc.

Ainm: _____

Bhí siad ag an bpictiúrlann am éigin le dhá mhí anuas.

Ainm: _____

.....
.....
.....
.....

Ainm: _____

Gníomhaíocht 5: Conas a dhéantar an táscaire a roghnaigh tú a ghníomhachtú i do sheomra ranga OSSP?

Gníomhaíocht 6: Nótaí ón bPlé ar Ghuth an Scoláire

Gníomhaíocht 8: Conas a d'athraigh an domhan ina maireann do chuid scoláirí ó bhí 1996 ann?

Gníomhaíocht 9 (féach lch. 6 le haghaidh Forléargas ar an gCúrsa): Léitheoireacht Phearsanta ar Shonraíocht do Ghearrchúrsa Oideachas Saoránach, Sóisialta agus Polaitiúil

Dhá rud a d'fhoghlaim mé:

Ceist amháin atá agam:

Gearrchúrsa an OSSP – Ionchais maidir le scoláirí

Gníomhaíocht 9: Léitheoireacht agus Gníomhaíocht 10: Cleachtadh Aibhsithe

Snáithe 1: Cearta agus Freagrachtaí

Ba chóir go mbeadh sé ar chumas an scoláire:

Dínit an duine – an bunús le cearta an duine	<p>1.1 a phlé cad a chiallaíonn sé bheith daonna agus maireachtáil i bpobal le cearta agus le freagrachtaí</p> <p>1.2 láithriú físe a chruthú chun suíomh a chur in iúl nuair nach léirítear meas ar an dínit dhaonna</p> <p>1.3 ordlathas nó liosta tosaíochta a chruthú dá riachtanais, mianta agus cearta</p> <p>1.4 'ciseán bunriachtanas' a chur le chéile a léiríonn riachtanais teaghlaigh atá ina gcónaí in Éirinn (ní hé go díreach a gcuid riachtanas eacnamaíoch)</p> <p>1.5 sonraí uimhriúla a aimsiú agus a léirmhíniú a thaispeánann leithdháileadh áitiúil agus domhanda acmhainní bunúsacha agus patrúin neamhionannais</p>
Ionstraimí chearta an duine	<p>1.6 scéalta a roinnt faoi dhaoine aonair nó faoi ghrúpaí a thugann inspioráid dóibh mar gheall ar a gcuid oibre ar son chearta an duine</p> <p>1.7 amlíne a chruthú a rianaíonn cad as ar tháinig coincheap chearta an duine, ag léiriú cúigear nó níos mó de phríomhdhátaí, imeachtaí, daoine agus cáipéisí</p> <p>1.8 a dtuiscint ar an gcaoi a mbaineann gníomhaireachtaí na Náisiún Aontaithe ar nós UNDHR, UNCRC agus ECHR lena saol féin a chur in iúl, ó thaobh a gcuid ceart agus a gcuid freagrachtaí araon</p> <p>1.9 samplaí a aithint de chearta sóisialta, cultúrtha, teanga, eacnamaíocha, saoránachta, creidimh, comhshaoil agus polaitiúla</p> <p>1.10 peirspictíochtaí difriúla a shonrú i gcásanna ina bhfuil coimhlint shoiléir maidir le cearta nó sárú ceart</p> <p>1.11 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a gcuid ceart daonna féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn agus a chosaint</p> <p>1.12 athmhachnamh a dhéanamh ar an méid a foghlaimíodh sa snáithe seo</p>

Ceann amháin de na gníomhartha seo a leanas, nó gníomh ábhartha eile, a chríochnú:

- saincheist is ábhar buartha í a bhaineann le cearta an duine a shainaithint agus bheith i dteagmháil le duine aonair nó grúpa nó eagraíocht nó feachtas a dhéanamh, ag díriú ar an tsaincheist sin
- cairt chearta agus fhreagrachtaí an ranga a cheapadh
- bréagbhíne um chomhionannas, triail i mbréagchúirt Eorpach um chearta an duine nó triail i mbréagchúirt choiriúil idirnáisiúnta a eagrú agus páirt a ghlacadh iontu, ag úsáid cásanna simplithe
- suirbhé a fhorbairt agus a dhéanamh, ag díriú ar shaincheist(eanna) a bhaineann le cearta an duine agus tátail an tsuirbhé a fhoilsiú
- ceiliúradh Lá Idirnáisiúnta Chearta an Duine a eagrú
- teicneolaíocht a úsáid le dul i dteagmháil le duine óg nó grúpa daoine óga ó thír eile faoi shaincheist maidir le cearta an duine is comhchás dóibh

Snáithe 2: Saoránacht Dhomhanda

Ba chóir go mbeadh sé ar chumas an scoláire:

Inbhuanaitheacht	<p>2.1 a chur in iúl conas atá siad nasctha le agus spleách ar éicea-chórais, daoine agus áiteanna i ngar agus i gcéin</p> <p>2.2 meabhrú ar shainmhínte éagsúla ar an bhforbairt agus a sainmhíniú féin a cheapadh den fhorbairt inbhuanaithe</p> <p>2.3 láithriú físe a chruthú de shonraí ina léiríonn siad a lorg éiceolaíoch</p> <p>2.4 plé a dhéanamh ar thrí cinn nó níos mó de straitéisí maireachtáil inbhuanaithe is féidir leo féin a úsáid ina saol</p>
Forbairt áitiúil agus dhomhanda	<p>2.5 scrúdú a dhéanamh ar chásanna staidéir nó fianaisí pearsanta de chuid daoine atá ag fulaingt de bharr bochtaineachta nó neamhionannais i gcomhthéacsanna agus i dtíortha difriúla agus ar an gcaoi atá siad ag oibriú chun na deacrachtaí atá acu a sháru</p> <p>2.6 tuairim eolasach a chur in iúl faoi bhunchúiseanna na bochtaineachta, idir áitiúil agus dhomhanda</p> <p>2.7 plé a dhéanamh le fianaise, ar na héifeachtaí dearfacha agus diúltacha le forbairt ina gceantar áitiúil féin</p>
Athrú domhanda a chur i gcrích	<p>2.8 duine amháin agus institiúid amháin a bhfuil cumhacht agus tionchar acu ar shaol an lae inniu a aithint, agus ról gach ceann acu a mhíniú</p> <p>2.9 anailís a dhéanamh ar shaincheist nó ar dhúshlán domhanda amháin, faoi na ceannteidil seo a leanas: cúiseanna, iarmhairtí, tionchar ar shaol daoine agus réitigh fhéideartha</p> <p>2.10 a mheas conas is féidir leo cabhrú i leith dúshlán amháin atá roimh an domhan san am i láthair</p> <p>2.11 feachtas chun athrú i réimse na hinbhuanaitheachta a fhiosrú agus na cúiseanna ar éirigh leis nó nár éirigh a mheas</p> <p>2.12 machnamh ar an méid a foghlaimíodh sa snáithe seo</p>

Ceann amháin de na gníomhartha seo a leanas nó gníomh ábhartha eile a chríochnú:

- díospóireacht a eagrú faoi shaincheist forbartha áitiúil nó dhomhanda is ábhar buartha í
- tionchar na meán ar phatrúin tomhaltais i measc daoine óga a iniúchadh agus na tátail a chomhroinnt
- teicneolaíocht dhigiteach agus/nó bealaí eile a úsáid le feachtas a chruthú ar shaincheist forbartha áitiúil nó dhomhanda
- tionscnamh nó feachtas áitiúil, náisiúnta nó idirnáisiúnta a thosú ag a bhfuil an aidhm dul i ngleic le saincheist forbartha áitiúil nó dhomhanda
- cuireadh a thabhairt d'ionadaí polaitiúil áitiúil le ceisteanna a fhreagairt faoi dhul i ngleic le saincheist forbartha áitiúil nó dhomhanda is ábhar buartha í
- stocaireacht a dhéanamh ar eagraíocht áitiúil, náisiúnta nó idirnáisiúnta faoi shaincheist forbartha is ábhar buartha í.

Snáithe 3: An Daonlathas A Fhiosrú

Ba chóir go mbeadh sé ar chumas an scoláire:

Ciall an daonlathais	<p>3.1 láithriú físe a chruthú de na gnáth-chomhthéacsanna agus institiúidí lena mbaineann siad, ag díriú ar na háiteanna ina bhfuil cumhacht agus tionchar acu</p> <p>3.2 cur síos a dhéanamh ar phróisis chinnteoireachta agus róil ghrúpaí difriúla ina rang/scoil</p> <p>3.3 comparáid a dhéanamh idir dhá chóras rialtais nó níos mó, agus aird ar leith a dhíriú ar na bealaí ina n-idirghníomhaíonn an stát lena shaoránaigh, agus inar féidir le saoránaigh a stát a mhúnlú</p> <p>3.4 an téarmaíocht cheart a úsáid chun cur síos a dhéanamh ar institiúidí, struchtúir, páirtithe polaitiúla agus róil na hÉireann agus na hEorpa</p> <p>3.5 láidreachtaí agus laigí an phróisis dhaonlathaigh a phlé</p>
An dlí agus an saoránach	<p>3.6 dlíthe a aithint a bhaineann go díreach lena saol féin</p> <p>3.7 a mhíniú conas a dhéantar agus a chuirtear dlíthe i bhfeidhm, agus conas a fhorbraíonn siad le himeacht aimsire</p> <p>3.8 ról agus ábharthacht cúirteanna áitiúla, náisiúnta agus idirnáisiúnta a mhíniú</p> <p>3.9 na naoi gcúis a ainmniú faoina bhfuil leithcheal mídhleathach i ndlí na hÉireann, agus samplaí a thabhairt</p> <p>3.10 fiosrú a dhéanamh conas a d'úsáid daoine aonair nó grúpaí an dlí chun athruithe a dhéanamh sa tsochaí.</p>
Ról na meán i sochaí dhaonlathach	<p>3.11 na hargóintí ar son agus in aghaidh saoirse na meán a phlé</p> <p>3.12 cásanna staidéir ar úsáid meán digiteach nó eile a scrúdú i gceann amháin acu seo: gluaiseacht um cheartas sóisialta toghchán nó reifreann polaitiúil fiosrúchán coiriúil gluaiseacht chomhshaoil</p> <p>3.13 machnamh ar an méid a foghlaimíodh sa snáithe seo.</p>

Ceann amháin de na gníomhartha seo a leanas nó gníomh ábhartha eile a chríochnú:

- próiseas toghcháin áitiúil, náisiúnta nó idirnáisiúnta nó reifrinn náisiúnta a rianú agus a chur i láthair
- páirt a ghlacadh i gceann amháin dá leanas:
 - a. toghchán ranga
 - b. bréagthoghchán ag úsáid an chórais vótála ionadaíocht chionmhar (aonvóta inaistrithe)
 - c. bréagreifreann
 - d. bréagthriail
- aoichainteoir, ócáid nó turas allamuigh a eagrú le gné den chóras dlí nó daonlathach is spéis leo a scrúdú
- páirt a ghlacadh i ngníomhaíocht dhaonlathach ar cheist is cás leo, ag baint úsáide as teicneolaíocht dhigiteach nó aon

mheán eile

- taispeántas a eagrú le feasacht a ardú faoi aon ghné den chóras dlí nó daonlathach is spéis leo
- comhairliúchán a eagrú leis na scoláirí ar nithe is spéis leo

Gníomhaíocht 11: 3-2-1#

Scríobh síos trí rud spéisiúil a thugann tú faoi deara maidir leis an ngrianghraf.

Scríobh síos dhá cheist gur mhaith leat a chur ar na daoine sa ghrianghraf.

Scríobh síos rud amháin atá an grianghrafadóir ag iarraidh a chur in iúl, dar leat.

Cén haischlib (#) a d'úsáidfeá don ghrianghraf seo, dá mbeifeá á roinnt ar na meáin shóisialta?

Gníomhaíocht 14: Cad iad na príomhtheachtaireachtaí is féidir liom a thógáil ón seisiún seo?

Gníomhaíocht 15: An fhoghlaim a phleanáil

Torthaí Foghlama: 2.3 Ba chóir go mbeadh sé ar chumas an scoláire láithriú físe a chruthú de shonraí ina léiríonn siad a lorg éiceolaíoch

Táimid ag foghlaim conas:	Critéir Ratha:
---------------------------	----------------

Gníomhaíocht 18: Ag Breathnú ar an Scoil Againne

Léigh na ráitis ar Chleachtas Éifeachtach agus Fíoreifeachtach. Aibhsigh na ráitis a mbeidh tú ag díriú orthu nuair a fhillfidh tú ar do sheomra ranga OSSP.

CAIGHDEÁIN	RÁITIS AR CHLEACHTAS ÉIFEACHTACHA	RÁITIS AR CHLEACHTAS FÍOREIFEACHTACHA
Tá meas ag na múinteoirí ar an bhforbairt ghairmiúil agus ar an gcomhoibriú gairmiúil agus glacann siad páirt iontu	<p>Aithníonn na múinteoirí go bhfuil an fhorbairt ghairmiúil leanúnach (FGL) agus comhoibriú lárnach ina gcuid oibre.</p> <p>Baineann na múinteoirí úsáid as am do chruinnithe foirmiúla agus don phleanáil chun athmhachnamh a dhéanamh lena chéile ar a gcuid oibre.</p> <p>Glacann na múinteoirí páirt go gníomhach agus go táirgiúil le soláthraithe éagsúla FGL lena n-áirítear FGL eagraithe scoilbhunaithe.</p> <p>Ainmníonn agus gabhann na múinteoirí don FGL a fhorbraíonn a gcleachtas féin agus a shásaíonn riachtanais na scoláirí agus na scoile.</p> <p>Breathnaíonn na múinteoirí ar chomhoibriú mar bhealach chun feabhas a chur ar fhoghlaim na scoláirí agus chun feabhas a chur ar a bhforbairt ghairmiúil féin. Gabhann siad do chleachtas cuiditheach comhoibríoch.</p> <p>Cuireann na múinteoirí cuir chuige scoile uile i leith an teagaisc agus na foghlama i bhfeidhm chun feabhas a chur ar eispéiris agus torthaí na scoláirí.</p>	<p>Aithníonn agus dearbhaíonn na múinteoirí go bhfuil an fhorbairt ghairmiúil leanúnach (FGL) agus comhoibriú lárnach ina gcuid oibre.</p> <p>Baineann na múinteoirí úsáid as am do chruinnithe foirmiúla agus don phleanáil chun athmhachnamh a dhéanamh lena chéile ar a gcuid oibre.</p> <p>Is í an scoil an phríomhionad do FGL na múinteoirí agus glacann na múinteoirí páirt go gníomhach agus go táirgiúil i gclár FGL.</p> <p>Ainmníonn agus gabhann na múinteoirí don FGL a fhorbraíonn a gcleachtas féin, a shásaíonn riachtanais na scoláirí agus na scoile, agus a fheabhsaíonn comhchleachtas.</p> <p>Breathnaíonn na múinteoirí ar chomhoibriú mar bhealach chun feabhas a chur ar fhoghlaim na scoláirí agus chun feabhas a chur ar a bhforbairt ghairmiúil féin. Gabhann siad do chleachtas cuiditheach comhoibríoch, agus don athbhreithniú comhoibríoch ar chleachtas.</p> <p>Comhaontaíonn na múinteoirí le chéile agus cuireann siad cuir chuige scoile uile i leith an teagaisc agus na foghlama i bhfeidhm chun feabhas a chur ar eispéiris agus torthaí na scoláirí.</p>

Gníomhaíocht 19: Ón áit seo, cá rachaimid?

Na Chéad Chéimeanna Eile:	Acmhainní a theastaíonn don chéim sin:
Ag pleanáil don teagasc, foghlaim, measúnú agus tuairisciú in OSSP	
Comhoibriú le comhghleacaithe	
Comhráite le bainistíocht na scoile	
Ag tacú le m'fhorbairt ghairmiúil	

An tSraith Shóisearach do Mhúinteoirí

JuniorCYCLE

for teachers

Seirbhís Tacaíochta na Sraithe Sóisearaí do Mhúinteoirí (SSM)

Seirbhís Tacaíochta de chuid na Roinne Oideachais & Scileanna

Oifig Riaracháin:

Ionad Oideachais Mhuineacháin |
Bóthar Ard Mhacha | Muineachán

Teil.: 047 74008

Oifig an Stiúrthóra:

BOOLM | Sráid an tSéipéil | Dún
Dealgan

Teil.: 042 9364603